

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑ – ΑΣΩΜΑΤΟΥ ΛΕΣΒΟΥ

**ΚΩΦΟΠΟΥΛΟΣ Γ.¹, ΜΑΪΣΤΡΕΛΛΗΣ Π.¹, ΚΑΛΔΕΛΛΗ Η.¹, ΚΑΠΙΩΤΑΣ Μ.¹,
και ΤΖΟΥΡΑ Μ.¹**

¹ Μέλη της παιδαγωγικής ομάδας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ευεργέτουλα –
Ασωμάτων Λέσβου
e-mail: mail@kpe-asomatos.les.sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρουσίαση που ακολουθεί αναφέρεται στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) Ευεργέτουλα – Ασωμάτων Λέσβου. Μνημονεύεται η τοποθεσία που βρίσκεται το Κέντρο, και παρουσιάζονται τα αξιοθέατα της περιοχής. Δίνονται πληροφορίες για το χρόνο ίδρυσης του κέντρου και το γενικότερο στόχο του που είναι η εκπαίδευση με κατεύθυνση μια ανάπτυξη που θα σέβεται και θα μεριμνά για το φυσικό περιβάλλον. Εκθέτονται τα βήματά του μέχρι σήμερα, αλλά και η προσφορά του στην τοπική κοινωνία για την ενασχόληση, τη συνειδητοποίηση, και την αναζήτηση λύσεων στα προβλήματα της ανεργίας, της υγείας, της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αξιών της ειρήνης. Γίνεται παρουσίαση των προγραμμάτων του κέντρου, τον τρόπο υλοποίησης και την απήχηση τους σε μαθητές της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και ειδικής αγωγής. Αναφέρεται, ιδιαίτερα, η εξερεύνηση του πεδίου των γύρω από το ΚΠΕ περιοχών και οι δυνατότητες που προσφέρονται από τη συγκεκριμένη τοποθεσία και τις ιδιομορφίες της.

**ΚΟΦΟΠΟΥΛΟΣ Γ.¹, ΜΑΪΣΤΡΕΛΛΗΣ Π.¹, ΚΑΛΔΕΛΛΗ Η.¹, ΚΑΡΙΩΤΑΣ Μ.¹,
and ΤΖΟΥΡΑ Μ.¹**

¹ ΚΠΕ Asomatos Lesvou
e-mail: mail@kpe-asomatos.les.sch.gr

ABSTRACT

The following presentation deals with the Centre for Environmental Education (C.E.E.) of the Evergetoulas – Assomatos municipality. The location of the Center is mentioned and some important places around it are introduced. Information is provided on the date of the foundation and its general purpose which is education in pursuing the kind of development that would respect and nurture the natural environment. Its course through present days, but also its contribution to the local society for the engagement, realization and quest for solutions to the problems of unemployment, health, democracy, human rights and peace values. Programmes of the C.E.E. are presented, the way they are implemented and their impact to primary, secondary education level students and to students with disabilities are discussed. There is a special reference to field trips to areas adjacent to the Centre and to the possibilities offered from the particular location and its distinctiveness.

Λέξεις κλειδιά : περιβαλλοντική αγωγή, τοπική κοινωνία, ευαισθητοποίηση, ενεργός συμμετοχή, διαχείρισης φυσικών πόρων, μονοπάτι, καστανιώνας, ευεργέτουλας,

1. ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

Το κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ευεργέτουλα βρίσκεται σε απόσταση 20 χμ. περίπου από τη Μυτιλήνη, πρωτεύουσα της Λέσβου. Ανήκει στο δήμο Ευεργέτουλα, που έχει πάρει το όνομά του από το ποτάμι που τον διασχίζει. Στεγάζεται στο παλιό Δημοτικό Σχολείο του Ασωμάτου, ενός ορεινού παραδοσιακού χωριού με υψόμετρο 301μ., με πλούσια βλάστηση χτισμένο κοντά στο βουνό Όλυμπος.

Ο Ασωμάτος θεωρείται ανεπιφύλακτα ένα από τα ομορφότερα χωριά της Λέσβου που διατηρούν ανέπαφη τη γνήσια χαρακτηριστική αρχιτεκτονική τους έως σήμερα. Άλλωστε έχει επίσημα κηρυχθεί ως παραδοσιακό χωριό. Ο επισκέπτης ανακαλύπτει την αυθεντική Λέσβο αντικρίζοντας τα πέτρινα διάροφα σπίτια με τις περίτεχνα διακοσμημένες βρύσες και τις ξύλινες προεξοχές του δευτέρου ορόφου-τα λεγόμενα «σαχνισίνια» και περιπλανώμενος στα πλακόστρωτα καλντερίμια που οδηγούν στο κέντρο του χωριού με τα παραδοσιακά καφενεδάκια και την εκκλησιά

Εικόνα 1. Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ευεργέτουλα

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ

Η ίδρυση και η λειτουργία του ΚΠΕ Ασωμάτου εντάσσεται στο πλαίσιο του μέτρου 2.6 της ενέργειας 2.6.1 του ΕΠΕΑΕΚ II «Προγράμματα προστασίας περιβάλλοντος και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης». Το ΚΠΕ Ασωμάτου ιδρύθηκε με την υπ' αριθμόν :Γ2/72942 /11/7/2002 απόφαση του ΥΠΕΠΘ και λειτουργεί από της 22/10/2004 μετά από την υπ. Αριθμόν:1701/22/10/2004 απόφαση της Περιφερικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Βορείου Αιγαίου για την στελέχωση του . Στεγάζεται στο παλιό παραδοσιακό σχολείο του Ασωμάτου και έχει ως αντικείμενο την εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των νέων στην κατεύθυνση της διατήρησης της οικολογικής ισορροπίας και της βιώσιμης ανάπτυξης, με στόχο την καλλιέργεια γνώσεων και αξιών σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και τον ευρύτερο πληθυσμό για την προστασία του περιβάλλοντος και την εκπαίδευση εκπαιδευτικών στην Περιβαλλοντική αγωγή, οι οποίοι προωθούν το θεσμό της Π.Ε. στα σχολεία.

Η λειτουργία του ΚΠΕ Ασωμάτου εντάσσεται στα συνεχιζόμενα από το 3ο Κ.Π.Σ. έργα και όπως και τα υπόλοιπα ΚΠΕ της χώρας, αποτελεί εφαρμογή των αποφάσεων: Της Παγκόσμιας Διάσκεψης για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Rio, Agenda 21 κεφ. 36), Του ψηφίσματος των

Υπουργών Παιδείας των χωρών Ε.Ε. (88 και 92), Του 5ου Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, Τις συστάσεις του θερινού Πανεπιστημίου της Τουλούζης (1994), Τη διακήρυξη της Διάσκεψης της Θεσσαλονίκης (1997).

3. ΣΤΟΧΟΣ

1. Ενημέρωση: Ενημέρωση ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση μαθητών εκπαιδευτικών και πολιτών σε περιβαλλοντικά ζητήματα.
2. Γνώση: Να κατανοήσουν μέσα από ποικίλες εμπειρίες την επαφή και γνωριμία με τη φύση , τα προβλήματα που συνδέονται με το περιβάλλον και την αλληλεπίδραση-αλληλεξάρτηση ανθρώπου και περιβάλλοντος.
3. Στάσεις : Η καλλιέργεια περιβαλλοντικής κουλτούρας διαμόρφωση αξιών και αισθήματος ενδιαφέροντος για το περιβάλλον καθώς και διάθεση για ενεργό συμμετοχή στη βελτιώσει και προστασία του .
4. Δεξιότητες : Η απόκτηση απαραίτητων δεξιοτήτων για τον προσδιορισμό και τη λύση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.
5. Συμμετοχή: Να έχουν την ευκαιρία να αναλάβουν δράση για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

4. ΟΦΕΛΗ

1. Οι μαθητές όλων των βαθμίδων οι οποίοι παίρνουν μέρος στα προγράμματα του ΚΠΕ, δίνεται η ευκαιρία να προσεγγίσουν με βιωματικές τεχνικές τη φύση και το φυσικό περιβάλλον (βιοτικό – αβιοτικό) και να εκπαιδευτούν σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης.
2. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στα σεμινάρια, τα προγράμματα του ΚΠΕ παρέχονται εκπαιδευτικά εργαλεία και γνώσεις για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα σχολεία τους
3. Οι πολίτες της τοπικής κοινωνίας οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν ενημερωτικές ημερίδες και δράσεις για περιβαλλοντικά θέματα, οι φορείς της τοπικής κοινωνίας οι οποίοι εργάζονται στην κατεύθυνση της προστασίας του περιβάλλοντος και της διαχείρισης φυσικών πόρων.

5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείτε κατά την παρουσίαση και εφαρμογή των προγραμμάτων είναι : 3 CD-ROM με εκπαιδευτικό υλικό που συνοδεύουν τα αντίστοιχα προγράμματα. Φάκελοι με έντυπο υλικό για κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Κάρτες πανίδας – χλωρίδας φύλλα εργασίας διαφημιστικό τρίπτυχο.

6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

1. Βιωματική Προσέγγιση (μέθοδος project)
2. Επίσκεψη στο πεδίο. Φωτογράφιση – παρατήρηση – συλλογή δεδομένων.
3. Συλλογή υλικού, ταξινόμηση.
4. Χρήση οπτικοακουστικών μέσων και προβολή υλικού σχετικού με το θέμα.
5. Διαλέξεις από ειδικούς προσκεκλημένους σχετικά με το θέμα.
6. Διαλογική συζήτηση ανάμεσα στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.
7. Παιχνίδια ρόλων : θεατρικά δρώμενα, με τους μαθητές να αναλάβουν ο καθένας διάφορους ρόλους όπως αυτοί προκύπτουν μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος .
8. Κατασκευές, κολλάζ, ζωγραφική, εφημερίδα.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κατά το σχολικό έτος 2005-06 υλοποιήθηκαν τα ημερήσια προγράμματα για εκπαιδευτικούς και μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου:

- « Το μονοπάτι των εποχών »
- « Ευεργέτουλας . Το ποτάμι που ευεργετεί .»
- « Ο Καστανιώνας της Αγιάσου »

Εικόνα 2. Δραστηριότητα από ημερήσιο πρόγραμμα

7.1. «Το Μονοπάτι των Εποχών»

Με το πρόγραμμα αυτό γίνεται βιωματική προσέγγιση του φυσικού περιβάλλοντος με τον εντοπισμό των ανθρώπινων παρεμβάσεων, καλλιέργεια ερευνητικής διάθεσης των μαθητών, συνεργασίας, ανάπτυξης της κριτικής ικανότητας και ευαισθητοποίησης για την προστασία του περιβάλλοντος.

Α. Στόχοι του προγράμματος :

1. Βιωματική προσέγγιση του φυσικού περιβάλλοντος και ο εντοπισμός των ανθρώπινων παρεμβάσεων (καλντερίμια, πλακόστρωτα μονοπάτια, γεφύρια)
2. Γνωριμία με τον τρόπο επικοινωνίας στα παλιά χρόνια και το σημαντικό ρόλο που έπαιζαν τα μονοπάτια (πατουμένες) στη ζωή του χωριού.
3. Καλλιέργεια ερευνητικής διάθεσης και παρατηρητικότητας για τα φυτά, τα πουλιά, τα ζώα που ζουν κοντά στα μονοπάτια.
4. Παρατήρηση της ποικιλίας χρωμάτων, άκουσμα των ήχων της φύσης και παιχνίδι με τις αισθήσεις τους.
5. Γνωριμία με τα χαρακτηριστικά των φυτών και προσπάθεια αναγνώρισης των ειδών.
6. Ομαδική εργασία όξυνση της σκέψης και ανάπτυξη της κριτικής τους ικανότητας.
7. Ευαισθητοποίηση για την προστασία του περιβάλλοντος και γνωριμία με έναν τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.
8. Ανάπτυξη πρωτοβουλιών, δεξιοτήτων και παράλληλα τη καλλιέργεια της αυτενέργειας των μαθητών.

B. Μεθοδολογία προσέγγιση στόχων

Ø Ενημέρωση για το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει.

Τα παιδιά βλέπουν εικόνες της διαδρομής με τα πλακόστρωτα που θα ακολουθήσουμε και τη σημασία τους, τα φυτά που θα συναντήσουμε, ενδεχομένως και πουλιά και ζώα. Επακολουθεί συζήτηση σχετικά με αυτά που είδαν. Χωριζόμαστε σε ομάδες εργασίας. Η κάθε ομάδα παίρνει το όνομα ενός φυτού που θα προσπαθήσει να εντοπίσει. Τα ενημερώνουμε για τη διαδρομή που θα ακολουθήσουμε, εφοδιάζοντας τα με :

α. Έντυπο με πληροφορίες σχετικές με την έρευνα τους.

β. Χάρτη του μονοπατιού της περιοχής και των στάσεων που θα κάνουμε .

Ελέγχουμε τον εξοπλισμό (παγούρι, φαγητό, φωτογραφική μηχανή, κιάλια, κλπ).

Ø Εργασία στο πεδίο.

Ξεκινώντας από το ΚΠΕ με τα πόδια και περνώντας μέσα από το χωριό συναντάμε τους κατοίκους και συζητάμε μαζί τους για τη σημασία των μονοπατιών, τον τρόπο κατασκευής τους και την εθελοντική εργασία που πρόσφεραν για να φτιαχτούν. Αφού καταγράψουν τις πληροφορίες παίρνουν το πλακόστρωτο μονοπάτι αρχίζοντας την περιπέτεια της εξερεύνησης. Στη διαδρομή η κάθε ομάδα χρησιμοποιώντας το έντυπο, προσπαθεί να εντοπίσει το δικό της φυτό που έχει και το όνομά του. Όταν το εντοπίσουν το φωτογραφίζουν το περιγράφουν στο έντυπο τους και προσπαθούν να βρουν σε ένα κουτί με πληροφορίες για το φυτό που είναι εκεί κρυμμένο. Αφού ανακαλύψουν τις πληροφορίες, τις διαβάζουν και τις σημειώνουν στο έντυπο τους. Συλλέγουν φύλλα καρπούς και ό,τι άλλο χαρακτηρίζει το φυτό. Παράλληλα οι ομάδες σταματούν στα προκαθορισμένα σημεία για να παρατηρήσουν τα χρώματα των φυτών, ανάλογα με την εποχή, να ακούσουν τους ήχους της φύσης, να παρατηρήσουν με τα κιάλια και να φωτογραφίσουν ό,τι τους κάνει εντύπωση. Και να απολαύσουν ένα δροσιστικό χυμό. Όταν οι ομάδες τελειώσουν, προχωρούν πάντα διαβάζοντας τον χάρτη τους, για να ανακαλύψουν όλα όσα είναι σημειωμένα πάνω σ' αυτόν. Παράλληλα ανάλογα με την εποχή θα εντοπίσουν στο ρέμα ερπετά, πουλιά, έντομα, ψάρια, βατράχια, χελώνες κ.λ.π

Εικόνα 3. Συλλογή και αναγνώριση των ειδών.

Ø Επιστροφή στο ΚΠΕ

Μετά την επιστροφή τα παιδιά κάνουν ένα μικρό διάλειμμα να ξεκουραστούν και να απολαύσουν ένα εποχιακό φρούτο που τους έχει προσφερθεί. Η κάθε ομάδα συγκεντρώνει τις πληροφορίες και ό,τι έχει συλλέξει για την παρουσίαση που θα κάνει . Τα παιδιά ζωγραφίζουν τα φυτά ή ό,τι τους έκανε εντύπωση και το εκθέτουν σ' έναν μεγάλο ταμπλό.

Χαλαρώνοντας τους ζητάμε να κλείσουν τα μάτια και να φανταστούν το μονοπάτι ,τα χρώματα , τους ήχους , τα αρώματα. Ακολουθεί η παρουσίαση από κάθε ομάδα για το θέμα που έχει αναλάβει : τη συλλογή που έχει φτιάξει μαζί με τις φωτογραφίες που έχει τραβήξει, (προβολή βιντεοπροβολέα) τις ζωγραφιές που έχει φτιάξει. Η καλύτερη ομάδα βραβεύεται. Από κάθε ομάδα επιλέγουμε ένα μέρος της παρουσίασης (ζωγραφικό, ποιητικό, φωτογραφικό, κείμενο) και φτιάχνουμε μια μικρή εφημερίδα που την παίρνουν τα παιδιά φεύγοντας μαζί τους. Ανάθεση ρόλων από τους εκπαιδευτικούς στους μικρούς μαθητές για αυτοσχέδιο σκέτς . Τέλος το κάθε παιδί και συνοδός εκπ/κος λέει τις εντυπώσεις του και συμπληρώνει ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με ό,τι είδε και άκουσε αξιολογώντας έτσι το πρόγραμμα οι ίδιοι οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί.

Εικόνα 4. Συμπλήρωση εντύπου

7.2. «Ευεργετούλας– Το Ποτάμι που ευεργετεί – Μυλέλια.»

Ο Ευεργετούλας είναι από τους μεγαλύτερους χειμαρροπόταμους στο νησί. Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα η προσφορότατος είναι αναμφισβήτητα σημαντική για την ανάπτυξη της περιοχής . Η επαφή των παιδιών με τους τρόπους αξιοποίησης του ποταμού θα εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους, και θα συμβάλλει στην ευαισθητοποίησή τους στην προστασία του οικοσυστήματος και τη σωστή χρήση και διαχείριση των υδάτινων πόρων.

A. Στόχοι του προγράμματος

Στο πρόγραμμα αυτό προσεγγίζεται η σχέση μεταξύ βιοποικιλότητας και ρύπανσης, στο υδάτινο οικοσύστημα των πηγών και των ποταμών. Επιδίωξη είναι η ευαισθητοποίηση μαθητών ηλικίας 9 έως 18 ετών, σε θέματα που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα του υδάτινου, την σωστή διαχείριση και αξιοποίηση του. Το πρόγραμμα που παρακολουθούν οι μαθητές στο ΚΠΕ Ασωμάτων εξελίσσεται σε φάσεις με γενικούς στόχους: την επικοινωνία των συμμετεχόντων, την ομαδική εργασία, την προσέγγιση της μεθόδου των βιοδεικτών, τη δειγματοληψία στο πεδίο, τον προσδιορισμό της πανίδας και της χλωρίδας την αξιολόγηση των δειγμάτων, τη διατύπωση προτάσεων, την σύνταξη πορίσματος για την όλη δραστηριότητα, και την ελεύθερη έκφραση του συναισθηματικού κόσμου.

B. Μεθοδολογία προσέγγιση στόχων

Ø Ενημέρωση για το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει.

Τα παιδιά βλέπουν εικόνες της διαδρομής δίπλα στο ποτάμι που θα ακολουθήσουν και του υδροβιότοπου στο Ντίπι που δημιουργούν η εκβολές του. Επακολουθεί συζήτηση σχετικά με αυτά που είδαν. Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας και κάθε ομάδα αποφασίζει με τη θα ασχοληθεί. Η πρώτη ομάδα θα ασχοληθεί με τα φυσικά χαρακτηριστικά του ποταμού η δεύτερη ομάδα με τη

χλωρίδα πανίδα της περιοχής, η τρίτη με τον εντοπισμό της τεχνολογίας που χρησιμοποιείτε από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα για την αξιοποίηση του η τέταρτη με της ανθρώπινες δραστηριότητες – παρεμβάσεις και η Πέμπτη με τις πηγές ρύπανσης που θα συναντήσει. Εφοδιαζόμαστε με : α. Έντυπο με πληροφορίες σχετικές με την έρευνα τους. β. Χάρτη της περιοχής με την διαδρομή και των στάσεων που θα κάνουμε . Ελέγχουμε τον εξοπλισμό (παγούρι, φαγητό, φωτογραφική μηχανή, κιάλια, κλπ).

Ø Εργασία στο πεδίο

Στο ξεκίνημα της διαδρομής γίνεται παρουσίαση ιστορικών στοιχείων για το παραπλήσιο υδραγωγείο. Οι ομάδες σταματούν σε προκαθορισμένα σημεία για να παρατηρήσουν να φωτογραφίσουν και να κάνουν τις σχετικές μετρήσεις για να διαπιστώσουν τυχόν ρύπανση από λιπάσματα φυτοφάρμακα λύματα εργοστασίων. Γίνεται αναζήτηση ανά ομάδα των πληροφοριών. Σταματάμε στα τεχνικά έργα που συναντούμε και συζητούμε για την ωφελιμότητα τους στην αξιοποίηση των υδάτινων πόρων. Γίνεται γνωριμία με την πανίδα και την χλωρίδα της περιοχής και Παρατήρηση των καλλιεργειών – θερμοκηπίων και των μικρών κτηνοτροφικών μονάδων. Επίσκεψη στον παραδοσιακό υδρόμυλο στα Μυλέλια (άλεσμα σιταριού ή ελαιοκάρπου) . Παρατήρηση της υδατόπτωσης και της υδροηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από αυτήν συζήτηση για της διάφορες μορφές ανανεώσιμης ενέργειας. Παρουσίαση παραδοσιακών προϊόντων που παράγονται στο υδρόμυλο.

Ø Επιστροφή στο ΚΠΕ

Μετά την επιστροφή τα παιδιά κάνουν ένα μικρό διάλειμμα να ξεκουραστούν και να απολύσουν ένα παραδοσιακό έδεσμα που τους προσφέρεται. Η κάθε ομάδα συγκεντρώνει τις πληροφορίες που έχει συλλέξει για την παρουσίαση που θα κάνει. Ακολουθεί παρουσίαση από κάθε ομάδα για το θέμα που έχει αναλάβει η συλλογή που έχει φτιάξει μαζί με φωτογραφίες που έχει τραβήξει, (προβολή στον βιντεοπροβολέα) τις ζωγραφιές που έχει φτιάξει. Τέλος προτείνουν λύσεις για την ανηφορική διαχείριση του οικοσυστήματος και την προστασία του. Η καλύτερη ομάδα βραβεύεται με ένα σχετικό έπαινο. Από κάθε ομάδα επιλέγουμε ένα μέρος της παρουσίασης (Ζωγραφικό ποιητικό, φωτογραφικό, κείμενο) και φτιάχνουμε μια μικρή εφημερίδα που την παίρνουν τα παιδιά φεύγοντας μαζί τους. Τέλος γίνεται ανάθεση ρόλων από τους εκπαιδευτικούς στους μικρούς μαθητές για αυτοσχέδιο σκέτς. Προτού φηγού το κάθε παιδί και συνοδός εκπ/κος λέει τις εντυπώσεις του και συμπληρώνει ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με ό,τι είδε και άκουσε αξιολογώντας έτσι το πρόγραμμα οι ίδιοι οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί.

7.3. «Ο Καστανιώνας της Αγιάσου »

Στόχος του προγράμματος είναι να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με τον καστανιώνα της περιοχής Αγιάσου, να ενημερωθούν για την καστανιά και την αξιοποίηση των προϊόντων της και να περιπλανηθούν στα μονοπάτια του καστανιώνα. Περνώντας μέσα από το χωριό συναντάμε τους κατοίκους και συζητάμε μαζί τους για τη σημασία του καστανιώνα για το χωριό τους. Αφού καταγράψουν τις πληροφορίες παίρνουν το πλακόστρωτο μονοπάτι αρχίζοντας την περιπέτεια της εξερεύνησης μέσα στον καστανιώνα. Στη διαδρομή η κάθε ομάδα χρησιμοποιώντας το έντυπο, προσπαθεί να εντοπίσει το δικό της φυτό που έχει και το όνομά του. Όταν το εντοπίσουν το φωτογραφίζουν το περιγράφουν στο έντυπο τους και προσπαθούν να βρουν σε ένα κουτί με πληροφορίες για το φυτό που είναι εκεί κρυμμένο. Αφού ανακαλύψουν τις πληροφορίες, τις διαβάζουν και τις σημειώνουν στο έντυπο τους. Συλλέγουν φύλλα καρπούς και ό,τι άλλο χαρακτηρίζει το φυτό. Παράλληλα οι ομάδες σταματούν στα προκαθορισμένα σημεία για να παρατηρήσουν τα χρώματα των φυτών, ανάλογα με την εποχή, να ακούσουν τους ήχους της φύσης, να παρατηρήσουν με τα κιάλια να φωτογραφίσουν ό,τι τους κάνει εντύπωση και να απολαύσουν.... ένα δροσιστικό χυμό.

Όταν οι ομάδες τελειώσουν, προχωρούν πάντα διαβάζοντας τον χάρτη τους, για να ανακαλύψουν όλα όσα είναι σημειωμένα πάνω σ' αυτόν.

Όλα τα προγράμματα υλοποιούνται σε φάσεις με στόχο τη γνωριμία, τη θεωρητική προσέγγιση του προβλήματος, την έρευνα πεδίου και τις εργαστηριακές και δημιουργικές δραστηριότητες. Όλες οι φάσεις πλην της θεωρητικής υλοποιούνται σε ομάδες των 8-10 ατόμων, από 2-3 εκπαιδευτικούς του ΚΠΕ ανάλογα με τον αριθμό της μαθητικής ομάδας. Το μεγαλύτερο μέρος των προγραμμάτων εξελίσσεται στα επιλεγμένα για κάθε πρόγραμμα πεδία έρευνας που βρίσκονται σε επιλεγμένους χώρους.

Πίνακας 1. Επισκέψεις σχολείων

Επισκέψεις Σχολείων το Σχολικό Έτος 2004 – 2005				
	Σύνολο Σχολείων	Σύνολο Μαθητών	Σύνολο Εκπαιδευτικών	Σύνολο Μαθητών & Εκπαιδευτικών
	21	700	50	750
Επισκέψεις Σχολείων το Σχολικό Έτος 2005 – 2006				
	Σύνολο Σχολείων	Σύνολο Μαθητών	Σύνολο Εκπαιδευτικών	Σύνολο Μαθητών & Εκπαιδευτικών
	21	593	69	662

8. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ - ΗΜΕΡΙΔΕΣ

8 και 9 Απριλίου 2005

Σεμινάριο με θέμα :

«ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ».

Πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ήπιων Μορφών Ενέργειας και Προστασίας Περιβάλλοντος του ΤΕΙ Πειραιά.

5 Ιουνίου 2005

Ημερίδα για την τοπική κοινωνία με θέμα :

«ΒΙΟΛΟΓΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ»

Πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης

1 Δεκεμβρίου 2005

Σεμινάριο με θέμα:(για εκπ/κούς Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ν. Λέσβου)

«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ».

Πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού και τα τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ν.Λέσβου

6 Απριλίου 2006

Ημερίδα με θέμα: (για εκπ/κούς Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ν. Λέσβου και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου)

« ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΕΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ».

Πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Δήμο Ευεργέτουλα ,των τμημάτων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Α/θμιας και Β/θμιας και του Νομαρχιακού τμήματος της ΑΔΕΔΥ Ν. Λέσβου

14 Μαΐου 2006

Εκπαιδευτική επίσκεψη εκπ/κών Β/μιας Εκπ/σης Ν. Λέσβου στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους στο Σίγρι
Πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Β/θμιας και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ράπτης, Ν., 2000 «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αγωγή: Το Θεωρητικό Πλαίσιο των Επιλογών», Αθήνα.
2. Παπαδημητρίου, Β., 1998, «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Σχολείο: μια Διαχρονική θεώρηση», Αθήνα.
3. Κασσωτάκη, Μ.Ι., 1998, «Η αξιολόγηση της επιδόσεως των μαθητών: Μέσα – Μέθοδοι – Προβλήματα – Προοπτικές», Γρηγόρη. Αθήνα.
4. Σκαναβή, Κ., 2002, «Σημειώσεις για το μάθημα: Μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Μυτιλήνη.
5. Ρούσσης Α. 2002, «Η ρύπανση του περιβάλλοντος», Ψυχαλού. Αθήνα.
6. Παπασιδέρη Ι., 1994, «Θέματα Οικολογίας και περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης», Συμμετρία, Αθήνα.
7. Αβέρωφ-Ιωάννου Τ., 1990, «Συνεργασία στη Μάθηση: Διδασκαλία σε Ομάδες στο μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος», Θυμάρι. Αθήνα.
8. Wilkes Angela, 1991, «Το πρώτο Βιβλίο Οικολογίας: Ένας οδηγός για την προστασία του περιβάλλοντος», Μαργαρίτα. Αθήνα.
9. Κόκκορης Γ. Δημητρακόπουλο Π και Ντάλιας Π 2005 « Βιολογική Ποικιλότητα » σειρά « Ενημέρωση για το Περιβάλλον » Εκδ. Υπ. Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων. ISBN 960-7284-194
10. sppe@aegean.gr